

KU PAMIĘCI ...

28. kwietnia mija 76 rocznica wyzwolenia obozu koncentracyjnego w Dachau.

Tego roku, podobnie jak i zeszłego, uroczystości związane z tym wydarzeniem zostały z powodu pandemii odwołane.

Warto jednak poświęcić tej rocznicy kilka słów, tym bardziej, że udział naszej monachijskiej Szkoły Polskiej w obchodach kolejnych rocznic wyzwolenia obozu w Dachau należy już od wielu lat do godnej kontynuowania tradycji naszej szkoły.

Obóz koncentracyjny w Dachau powstał na terenie dawnej fabryki amunicji krótko po dojściu do władzy narodowych socjalistów w 1933 r. Przeznaczony początkowo dla przeciwników politycznych, stał się później miejscem prześladowania Żydów i innych mniejszości narodowych, homoseksualistów. Obóz stał się również centralnym ośrodkiem eksterminacji duchowieństwa różnych wyznań w okupowanej Europie - a w szczególności duchowieństwa polskiego. Z uwięzionych tu 1780 polskich kapłanów straciło życie aż 868. To właśnie Ich pamięci poświęcona jest odsłonięta w 1972 r. pamiątkowa tablica umieszczona na zewnętrznej ścianie obozowej kaplicy. Urny z prochami odnalezionych zwłok polskich księży znajdują się w podziemnych komorach w części cmentarza poświęconej ofiarom narodowego socjalizmu.

Obóz w Dachau był pierwszym obozem koncentracyjnym na terenie Rzeszy i odegrał wzorcową rolę w dalszej rozbudowie systemu obozów koncentracyjnych i w szkoleniu personelu SS. To właśnie tutaj po raz pierwszy testowano w praktyce brutalne sposoby i metody obchodzenia się z więźniami. Do końca wojny w KZ Dachau i jego licznych podobozach zostało uwięzionych co najmniej 200 tys. osób, a ponad 41 tys. zmarło w wyniku tortur, głodu, chorób, eksperymentów medycznych lub w następstwie nieludzkich warunków więziennych. Polscy więźniowie w liczbie 40 tys. stanowili największą grupę więźniów. Obóz w Dachau przeżyli między innymi: Tadeusz Borowski, Stanisław Grzesiuk czy Gustaw Morcinek.

KZ Dachau został wyzwolony w 1945 roku przez wojska amerykańskie. Wyzwolenie obozu 29 kwietnia i samobójstwo Hitlera dnia następnego były symboliczną zapowiedzią oficjalnego końca Trzeciej Rzeszy i II wojny światowej. Żołnierzom amerykańskim udało się uwolnić z obozu 32335 pozostawionych tam więźniów. Groby 1268 więźniów obozu, zmarłych tuż po uwolnieniu ich przez żołnierzy amerykańskich, znajdują się na cmentarzu Waldfriedhof w Dachau. Wśród zmarłych znaleźli się również Polacy. Ku ich pamięci ufundowany został tzw. Polski Krzyż, przy którym w corocznych uroczystościach 1 listopada Polacy czczą pamięć poległych. Kolejny pomnik poświęcony Polakom - ofiarom nazizmu zamęczonych w KZ Dachau, znajduje się na cmentarnym wzgórzu Leitenberg na obrzeżach miasta Dachau.

Od 1965 roku tereny byłego obozu koncentracyjnego w Dachau udostępniono zwiedzającym jako Muzeum - Miejsce Pamięci Dachau (KZ-Gedenkstätte Dachau).

Po 1945 r. teren byłego obozu ulegał wielokrotnym przekształceniom. Pierwotnie Amerykanie w barakach internowali Niemców podejrzewanych o nazistowskie zbrodnie a w okresie późniejszym rząd Bawarii zakwaterował tam osoby wysiedlone z Czechosłowacji. Wkrótce po tym baraki rozebrano. Aby przybliżyć zwiedzającym obozową rzeczywistość, zrekonstruowano dwa baraki.

Opracowała mgr Renata Ziemiński

W oparciu o źródła:

Muzeum - Miejsce Pamięci Dachau www.kz-gedenkstaette-dachau.de/pl/

Polska Misja Katolicka Monachium www.pmk-muenchen.de/polskie-miejsca-pamieci.html

DW Deutsche Welle www.dw.com/pl/

www.spiegel.de/geschichte/dachauer-schule-a-946737.html

SS-KONZERN : Pfeffer aus Dachau - DER SPIEGEL 52/1963

www.welt.de/vermischtes/article224692637/KZ-Gedenkstaette-Dachau-antwortet-auf-Kritik-von-Joe-Biden.html

Historia polski „Od niepodległości do niepodległości” IPN 2014/M. Gałęzowski

DODATEK SPECJALNY IPN „Polscy księża w KL Dachau” pod red. W. Muszyńskiego i R. Sierchuły